

ב-28 במרץ עברו 10 שנים מאז עזבנו את שדה משה. איני יודע אם יש מקום להרהורים, אך עוקץ הפגיעה נותר בלב. ממה בעצם נפגענו? אולי אפשר לדבר כאן על גלילות הפגיעה, שנטלה מכל העניין את המומנט הרגשי, כדבר לא רלבנטי, והשאירה אותנו להתמודד עם חשבונות והחלטות ממוסדות בלבד.

פגיעה יכולה להיות פיזית או רגשית - בכל מקרה תגובה אפשרית היא פגיעה נגדית. אם הפוגע הוא הסבך הביורוקרטי - הממסד, פתוחה בפניך רק תגובה אפשרית אחת: להרסו. אין כאן מאבק על "צדק". צדק שייך לרגש, הוא אבסטרקט - בשום פנים ואופן אינו רלבנטי כאן. אך למאבק במורכבות הממסדית דרושים אמצעים כספיים ניכרים וקשרים פוליטיים רחבים. כי במה שראינו כפגיעה בנו - אולי אין זו אלא מדיניות?

העוקץ נותר והספק מכרסם - האם נהגנו נכון, השגנו את המרב האפשרי ממצב נתון? ספקות גם לגבי החשבונות: העובדה, שעם מכירת המשק החוב נותר ב-50% מהסכום הנקוב בחשבונות שהמפרק הוציא, מפתה למסקנה, שדו"ח פרוז'קה עשוי להתייחס לא רק לבנקים אלא גם לארגון הקניות ולמפרק האגודה. קביעת גובה החוב, לצורך מכירת המשק, מלווה באזהרה, פן יודע גובה החוב הנקוב ברבים - לא הגביר את האמינות בתהליך והשאיר אותנו בתחושת חוסר אונים, אם כי גם באנחת הקלה: יצאנו בשן ועין... להערכתנו חוב המשק לא היה יכול להיות יותר מ-\$20,000 - \$15,000. אבל כיצד אפשר לקבוע את זה באינפלציה יומית של יותר מ-1% ושיטת ניהול חשבונות לא ידועה ושאינה בשליטתך?

ברור, המשק היה קטן מדי ולא היה יכול לפרנס שתי משפחות. אך הגדלתו לממדים כלכליים הייתה כרוכה לא רק באמצעים כספיים ניכרים, היא הייתה, קודם כל, מותנית בהשתלטות על קרקעות ומים בכוח הזרוע בגיבוי פוליטי, לא חשוב מאיזה צד של המתרס. המגמה הייתה מוחשית: תמיר אז הצהיר, שבשדה משה יש מקום ללא יותר מששה משקים.

עברו 10 שנים. ברחנו מהבעיה - אך, לדעת רבים, בעיות אינן נפתרות, הן מתחלפות.